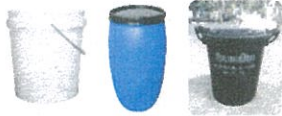

ขั้นตอนและวิธีการกำจัดขยะอินทรีย์ และขยะเปียกในครัวเรือน

รูปแบบที่ 1

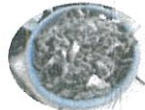
1 จัดเตรียมภาชนะหรือเศษวัสดุภาชนะเหลือใช้ เช่น ถังสี ถังพลาสติกใช้แล้ว ขนาดของภาชนะขึ้นอยู่กับปริมาณขยะในครัวเรือน หากมีมากก็ใช้ภาชนะที่มีขนาดใหญ่ขึ้นตามความเหมาะสม (ภาชนะที่ใช้อาจเป็นถังพลาสติกหรือภาชนะอื่นๆ ที่มีฝาปิด)

2 เจาะรูหรือตัดภาชนะดังกล่าวที่ก้นถังแล้วขุดหลุมขนาดความลึก 2 ใน 3 ส่วนของความสูงของภาชนะนำภาชนะที่เตรียมไว้ไปใส่ในหลุมที่ขุด ทั้งนี้หากมีปริมาณขยะอินทรีย์เกิดขึ้นมากและมีพื้นที่เหลือสามารถทำได้มากกว่า 1 จุด

3 นำเศษอาหาร เศษผัก ผลไม้ ใบไม้ และเศษหญ้าที่เหลือมาเทใส่ในถังที่ฝังไว้ และปิดฝาภาชนะให้มิดชิด

4 จุลินทรีย์ในดิน, ไส้เดือนในดินจะทำการย่อยเศษอาหารในภาชนะให้กลายเป็นปุ๋ย (ระยะเวลาขึ้นอยู่กับปริมาณขยะเปียก) หากมีกลิ่นเหม็นสามารถเติมน้ำหมัก EM หรือเอาเศษหญ้าและใบไม้ขนาดเล็กมากลบผิวชั้นบน

5 เมื่อปริมาณเศษอาหารถึงระดับเดียวกับพื้นดินที่ขุดไว้ ให้เอาดินกลบ แล้วย้ายถังไปทำตามขั้นตอนเดิมที่จุดอื่นต่อไป

ขั้นตอนและวิธีการกำจัดขยะอินทรีย์ และขยะเปียกในครัวเรือน

รูปแบบที่ 2

1 จัดเตรียมท่อซีเมนต์เหลือใช้หรือจัดทำคอกไม้ล้อมรอบต้นไม้หรือสเวียน ไว้สำหรับรองรับขยะอินทรีย์หรือขยะเปียก

2 รองท่อซีเมนต์ด้วยอิฐหรือวัสดุเพื่อยกฐานของท่อซีเมนต์ให้มีช่องว่างอากาศ หลังจากนั้นให้เติมดินหรือใบไม้ลงไปพื้นฐานวงล้อซีเมนต์

3 นำขยะอินทรีย์ ขยะเปียก เศษอาหาร เปลือกผลไม้ เศษหญ้า เศษใบไม้ที่เหลือในจุดที่ได้จัดเตรียมไว้ตามข้อ 1

4 นำเศษใบไม้แห้งมาโรยปิด เพื่อเป็นการป้องกันกลิ่นเหม็นและป้องกันแมลงต่าง ๆ โดยสามารถเติมน้ำยา EM เพื่อป้องกันกลิ่นและเร่งปฏิกิริยาการหมักได้อีกด้วย

5 พลิกกลับหรือเกลี่ยกองเศษขยะอินทรีย์หรือขยะเปียกเป็นประจำเพื่อเติมอากาศให้กับจุลินทรีย์นำไปใช้ในกระบวนการย่อยสลาย เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่งก็จะได้ดินหรือปุ๋ยที่มีคุณสมบัติเหมาะสมแก่การปลูกพืช

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
www.dla.go.th

Change
For Good
เปลี่ยนเพื่อโลกที่ดีกว่า

คู่มือประชาชน เรื่อง การจัดการขยะในครัวเรือน

อาสาสมัครท้องถิ่นรักษ์โลก
LOCAL
ENVIRONMENT
VOLUNTEER
SAVE THE PLANET

Change
For Good
เปลี่ยนเพื่อโลกที่ดีกว่า

ขยะมูลฝอย ?

ขยะมูลฝอย คือ ของเหลือทิ้งจากการใช้สอยของมนุษย์ซึ่งเกิดจากการอุปโภค บริโภค และกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน แต่หากมีการคัดแยกก่อนทิ้งจะทิ้งเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์สิ่งเหล่านี้จะมีคุณค่าหรือมูลค่าเพิ่มขึ้น

ประเภทของขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอย สามารถแบ่งตามลักษณะทางกายภาพของขยะได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

ขยะอินทรีย์ หรือ ขยะย่อยสลายได้

ขยะรีไซเคิล

ขยะทั่วไป

ขยะพิษหรืออันตรายจากชุมชน

ซึ่งแต่ละประเภท หากเราทำการคัดแยกขยะแล้ว จะทำให้เราสามารถจัดหาวิธีในการนำไปจัดการและกำจัดได้อย่างถูกวิธีและเหมาะสม และสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้อีก

ขยะอินทรีย์หรือขยะย่อยสลายได้

คือ สิ่งที่ย่อยสลายได้ง่าย สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร หญ้า ใบไม้ ซากพืช ซากสัตว์ เป็นต้น

ขยะรีไซเคิล

คือ สิ่งที่ยังมีประโยชน์สามารถนำไปแปรรูปกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ ขวดและกระป๋อง เครื่องดื่ม ถุงพลาสติก เศษพลาสติก เศษโลหะอลูมิเนียม ยางรถยนต์ แผ่นซีดี กล้องเครื่องดื่ม

ขยะอันตรายหรือมีพิษจากชุมชน

คือ สิ่งที่มีองค์ประกอบหรือปนเปื้อนสารอันตราย วัตถุมีพิษ วัตถุกัดกร่อน วัตถุติดไฟและวัตถุไวไฟ เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดฟลูออเรสเซนต์ แบตเตอรี่ ภาชนะบรรจุสารกำจัดศัตรูพืช กระป๋องสเปรย์บรรจุสีหรือสารเคมี เป็นต้น

ขยะทั่วไป

คือ ขยะประเภทอื่นๆ นอกเหนือจากข้างต้น มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกใสขุ่น ถุงบรรจุผงซักฟอก ขอบเบาะที่มีกาวสำเร็จรูป ถุงพลาสติกเบ็ดเศษอาหาร โฟมเบ็ดอาหาร พลาสติกเบ็ดอาหาร เป็นต้น

การจัดการขยะมูลฝอยง่ายๆ ในครัวเรือน

มาตรการ **3 ช.** → **ใช้น้อย**
→ **ใช้ซ้ำ**
→ **แปรรูปการใช้**

ใช้น้อย (Reduce)

- ▶ ใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเดิม เช่น น้ำยาล้างจาน
- ▶ ลดการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ย่อยสลายยาก เช่น ถุงพลาสติกและกล่องโฟม
- ▶ ใช้ภาชนะอื่นทดแทน เช่น น้ำจืด ผ้า ตะกร้าใส่ของ หรือหิ้วปิ่นโตไปซื้อ กับข้าวและอาหาร

ใช้ซ้ำ (Reuse)

- ▶ การนำสิ่งของที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่าเศษวัสดุเหลือใช้มาดัดแปลงใช้ประโยชน์ หรือเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ซ้ำได้หลาย ๆ ครั้ง แทนผลิตภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง เช่น การใช้กระบอกน้ำแทนน้ำขวด การใช้กระดาษสองหน้า เป็นต้น

แปรรูปการใช้ (recycle)

การนำวัสดุที่ยังสามารถนำกลับมาใช้ใหม่หมุนเวียนกลับมาเข้าสู่กระบวนการผลิตตามกระบวนการของแต่ละประเภท เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่หรือสร้างมูลค่า เช่น การคัดแยกขยะ เช่น ขวดแก้ว กระดาษ พลาสติกและโลหะเพื่อนำไปขายให้ร้านรับซื้อของเก่า หรือขายแล้ว การนำเศษวัสดุหรือกล่องนมมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ขั้นตอนการถอน

สมาชิกสามารถถอนเงินได้ในครั้งถัดไปหลังจากธนาคารนำขยะไปขายต่อแล้ว แต่มีข้อแม้ว่าสมาชิกที่จะถอนเงิน ต้องนำขยะมาฝากใหม่ในวันนั้น ๆ ด้วย

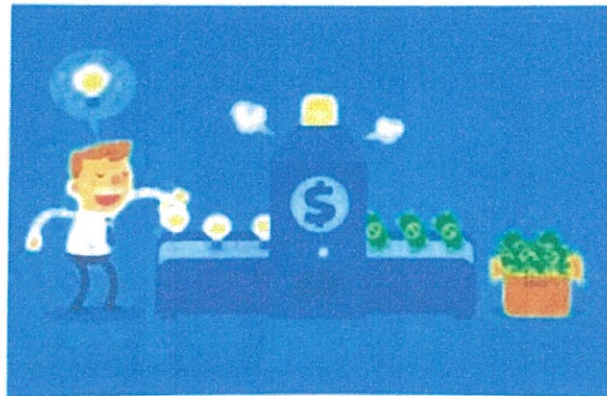
3. ช่วงหลังเปิดธนาคาร

วิธีการดำเนินงานช่วงหลังเปิดธนาคารส่วนใหญ่จะเป็นการสรุป รวบรวม และประเมินผล โดยเจ้าหน้าที่จะต้องสรุปผลการฝาก-ถอนแต่ละวัน รวมถึงแต่ละเดือน แล้วแจ้งรายละเอียดให้สมาชิกทราบ

นอกจากนี้ยังต้องรวบรวมข้อมูลและประเมินผลการทำงาน ผ่านการนำยอดสมาชิก ปริมาณขยะ จำนวนเงิน และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ มาพิจารณาและสังเกตการณ์เป็นประจำทุกเดือน รวมถึงคอยประชุมและวางแผนประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้เป็นที่รู้จักเพิ่มขึ้นด้วย

ประโยชน์ของธนาคารขยะ

1. ช่วยกระตุ้นให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างถูกต้อง
2. ช่วยลดปริมาณขยะมูลฝอยในชุมชน
3. ช่วยสร้างรายได้เสริมพร้อมทั้งฝึกนิสัยการออมให้กับคนในชุมชน

การจัดตั้งธนาคารขยะ

ความหมายของธนาคารขยะ

ธนาคารขยะ คือ การซื้อ-ขายขยะภายในโรงเรียนหรือชุมชน มีกระบวนการคล้ายกับธนาคารทั่วไป โดยให้ผู้ฝากนำขยะรีไซเคิลหรือของเก่ามาให้ธนาคารแทนเงินสด หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่ก็จะคิดคำนวณตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการได้ทำการตกลงไว้กับร้านรับซื้อของเก่า จากนั้นก็แลกเปลี่ยนเป็นเงินเข้าบัญชีของผู้ฝาก ส่วนขยะที่ธนาคารรับฝากมาก็จะทำการคัดแยกและรวบรวมไว้ขายให้กับชาเล้งหรือร้านรับซื้อของเก่า

วิธีการจัดการขยะ

ขั้นตอนการจัดตั้งและดำเนินงานธนาคารขยะแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงก่อนเปิดธนาคาร ช่วงระหว่างเปิดธนาคาร และช่วงหลังเปิดธนาคาร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ช่วงก่อนเปิดธนาคาร

การจัดตั้งธนาคารขยะ เริ่มจากการคัดเลือกคณะกรรมการประมาณ 8-10 คน เพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการธนาคารในทุก ๆ ด้าน พร้อมทั้งประเมินผลกิจกรรมเป็นประจำทุก ๆ เดือน ที่สำคัญควรแต่งตั้งคณะกรรมการสำรองเผื่อไว้อีกหนึ่งชุดเพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่แทนกันได้ โดยคณะกรรมการธนาคารขยะจะประกอบไปด้วย

- ▶ **ที่ปรึกษา** จำนวน 1-2 คน : มีหน้าที่ให้คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือ
- ▶ **ผู้จัดการ** จำนวน 1 คน : มีหน้าที่ควบคุมการทำงานของพนักงาน
- ▶ **รองผู้จัดการ** จำนวน 1 คน : มีหน้าที่ช่วยดูแลการดำเนินงานภาพรวมของธนาคารแทนผู้จัดการ
- ▶ **เจ้าหน้าที่คัดแยกและชั่งน้ำหนัก** จำนวน 2 คน : มีหน้าที่คัดแยกและชั่งน้ำหนักขยะรีไซเคิลหรือของเก่า
- ▶ **เจ้าหน้าที่จดบันทึก** จำนวน 2 คน : มีหน้าที่จดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับสมาชิก ทั้งชื่อ นามสกุล และเลขสมาชิก รวมถึงประเภทและปริมาณขยะด้วย
- ▶ **เจ้าหน้าที่คิดเงิน** จำนวน 1-2 คน : มีหน้าที่เปรียบเทียบประเภทและปริมาณขยะกับราคาที่กำหนดไว้ จากนั้นก็คำนวณออกมาเป็นเงินฝาก นอกจากนี้ยังดูแลเรื่องการถอนเงิน

หลังจากได้สมาชิกเรียบร้อยแล้ว ก็ให้ประชุมเพื่อแบ่งหน้าที่ในการเตรียมงาน ไม่ว่าจะเป็นการจัดหาสถานที่ในการเก็บขยะ ซึ่งควรเลือกเป็นบริเวณที่ไม่โดนแดด โดนฝน และมีพื้นที่เพียงพอสำหรับรองรับขยะรีไซเคิลแต่ละประเภท ประกอบด้วย แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะและอโลหะ การจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น เครื่องชั่ง สมุดคู่ฝาก ใบฝาก ใบถอน และเอกสารการทำบัญชีต่าง ๆ การจัดหาร้านรับซื้อของเก่าเพื่อกำหนดราคาซื้อ-ขาย และวันเข้ามารับขยะ รวมถึงการประชาสัมพันธ์ อบรม และให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับธนาคารขยะด้วย

2. ช่วงระหว่างเปิดธนาคาร

วิธีการดำเนินงานระหว่างเปิดธนาคาร ขั้นตอนแรกต้องรับสมัครสมาชิกของธนาคารก่อน โดยให้ผู้สมัครกรอกข้อมูลต่าง ๆ ลงในแบบฟอร์มใบสมัคร จากนั้นเจ้าหน้าที่ก็คัดลอกข้อมูลลงในทะเบียนคุมลูกค้า แล้วส่งเลขสมาชิกให้กับผู้สมัคร พร้อมลงรายละเอียดในสมุดคู่ฝาก ซึ่งทางธนาคารจะเป็นฝ่ายเก็บสมุดคู่ฝากเอาไว้เอง

ขั้นตอนการฝาก

1. ให้สมาชิกรวบรวมขยะพร้อมกับใบฝาก ส่งให้เจ้าหน้าที่คัดแยกและชั่งน้ำหนัก
2. เจ้าหน้าที่คัดแยกและชั่งน้ำหนักให้ถูกต้อง พร้อมส่งใบฝากต่อให้เจ้าหน้าที่จดบันทึก ซึ่งจะคอยจดบันทึกประเภทและปริมาณขยะลงไปตามความจริง โดยจะเรียกให้สมาชิกรวบรวมขยะมาดูไปพร้อม ๆ กัน
3. ส่งใบฝากต่อให้เจ้าหน้าที่คิดเงินเพื่อเปรียบเทียบราคาและคำนวณลงในใบฝาก
4. เสร็จแล้วก็มอบให้กับเจ้าหน้าที่บัญชีเพื่อลงข้อมูลในสมุดคู่ฝากและเก็บไว้เป็นหลักฐาน
5. จากนั้นนำไปให้ผู้จัดการธนาคารตรวจสอบความถูกต้องต่อ พร้อมทั้งให้สมาชิกเช็คความเรียบร้อยอีกครั้ง
6. เมื่อถูกต้องครบถ้วนแล้ว ทั้งสมาชิกและผู้จัดการก็จะเซ็นลงในใบฝากและสมุดคู่ฝากเพื่อเป็นการยืนยัน

หน้าที่สมาชิก

๑. ต้องนำขยะประเภทรีไซเคิลมาฝากธนาคารขยะ

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาม

๒. มีสิทธิเข้าร่วมกิจกรรมที่ธนาคารขยะจัดให้มีขึ้น

๓. มีสิทธิเสนอความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานธนาคารขยะ

๔. มีหน้าที่ให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการดำเนินงานธนาคารขยะ

๕. มีหน้าที่เผยแพร่การดำเนินงานธนาคารขยะแก่บุคคลทั่วไปให้เป็นที่รู้จัก

การพ้นจากการเป็นสมาชิกธนาคารขยะ

๑. ตาย

๒. ลาออก

ธนาคารขยะรีไซเคิล องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาม
มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

๑. เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกมูลฝอยที่ถูกต้องและเหมาะสม

๒. เพื่อให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่ดีในการคัดแยกขยะมูลฝอยสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก และรักษาสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน

๓. เพื่อเป็นการช่วยลดปริมาณขยะ และส่งเสริมความรู้ในการใช้หลัก ๓Rs ในการจัดการมูลฝอย

๔. เพื่อเกิดการริเริ่มการจัดตั้งธนาคารขยะรีไซเคิลในหมู่บ้าน

ธนาคารขยะรีไซเคิล

องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาม

ตำบลบ้านทาม อำเภอศรีมหาโพธิ์

จังหวัดปราจีนบุรี

การรับสมัครสมาชิกธนาคารขยะ ดังนี้

๑. กรอกใบสมัครได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาม ณ วัน เวลา ที่ทำการเท่านั้น
๒. ส่งใบสมัครได้ที่ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านทาม ณ วัน เวลา ที่ทำการ

สิทธิประโยชน์สมาชิก

๑. มีเงินได้จากการนำขยะมาฝาก
๒. มีส่วนร่วมในการลดและคัดแยกขยะที่ต้นทางและขยายผลสู่การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะ

การฝากมีเงื่อนไขดังนี้

๑. นำสมุดคู่ฝากมาด้วยทุกครั้ง
๒. สิทธิตามบัญชีไม่สามารถโอนหรือนำไปเป็นหลักประกันแก่ผู้อื่น

การพ้นจากการเป็นสมาชิกธนาคารขยะ

๑. ตาย
๒. ลาออก

